

Naturturismföretagens remissyttrande över

Höjd mervärdesskatt på förevisning av naturområden

Finansdepartementet: 2018/03894/S2

Bakgrund

Med drygt 400 organisations- och företagsmedlemmar är Naturturismföretagen den främsta och största företrädaren för den naturbaserade grenen av svensk besöksnäring. Vår natur är en av landets främsta reseanledningar för både nationella och internationella besökare. Naturen i allmänhet och naturbaserade upplevelser i synnerhet bidrar årligen till över 30 miljarder kronor av turismens totala exportintäkter. Den summan kan sedan dubblas när även intäkterna från svenska fritidsresenärer beaktas. Över 90 procent av den summan spenderas dock på boende, måltider, transporter och shopping, och mindre än tio procent hamnar hos de företag som erbjuder guidade upplevelser och aktiviteter i naturen.

Sammanfattning

Naturturismföretagen utgår från att Sveriges nya regering inte presenterar något förslag på höjd moms på naturguidningar. De besked, som har lämnats från flera partier den senaste tiden, tyder på att det saknas en majoritet i riksdagen för en höjning. Därför väljer vi att lämna ett översiktligt svar där vi summerar de viktigaste skälen för fortsatt låg moms för landets naturguider.

Låg moms för landsbygdens guide- och upplevelseföretag är avgörande för att stärka naturturismens växt- och attraktionskraft. Något som gynnar hela besöksnäringen och bidrar till att inte ytterligare spä på motsättningarna mellan stad och land. En bibehållen moms på sex procent stärker dessutom Sveriges konkurrenskraft på internationella marknader och främjar nyföretagande, investeringar och anställningar. En låg moms tillgängliggör berikande naturupplevelser för fler besökare, bidrar till säkrare naturupplevelser och innebär något

mindre krångel för de flesta naturbaserade turistföretag. Avslutningsvis menar vi att en höjd moms bara marginellt och under en kort tid ger högre momsintäkter. På längre sikt dämpar en höjning hela besöksnäringens tillväxt, vilket kan resultera i kraftigt minskade momsintäkter till staten på en eller flera miljarder kronor.

Utgångspunkten för detta remissyttrande

Underlaget för denna remiss är finansdepartementets promemoria, vilken i sin tur bygger på förslaget till höjd moms på naturguidning i budgetreservationen från Moderaterna och Kristdemokraterna antagen av riksdagen den 12 december 2018. I samband med att avtalet mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet presenterades den 18 januari, gjorde både Centern och Miljöpartiet utfästelser om att den aviserade höjningen av momsen för naturguider inte ska förverkligas. Samma besked gav företrädare för Socialdemokraterna ett par veckor tidigare.

Utgångspunkt för detta yttrande är därför att regeringen under våren inte avser att föreslå riksdagen en höjd moms på naturguidningar. Därför väljer vi att lämna ett mer övergripande remissvar som summerar våra viktigaste argument i frågan.

Varför är det dåligt för Sverige att höja momsen på naturguidningar?

1. Låg moms stärker naturturismens växt- och attraktionskraft

All turism bygger på så kallade reseanledningar. Naturen är ett av de främsta skälen för att semestrar på hemmaplan och när internationella besökare väljer Sverige. Landsbygdens guide- och upplevelseföretag gestaltar i mångt och mycket svensk natur, och spelar därför en central roll för bilden av Sverige som ett attraktivt resmål. Betydelsefulla aktörer inom besöksnäringen, som **Svensk Turism AB** och utredningen **Ett land att besöka** (SOU 2017:95), har slagit fast behovet av starka reseanledningar. Förbättrade villkor för landets guide- och upplevelseföretag spelar därför en avgörande roll för både växtkraften hos landsbygdens turistföretag och Sveriges samlade attraktionskraft på en tuff internationell marknad.

Vi kan därför konstatera att en professionell naturguide bidrar till tio eller fler årsarbeten inom handel, boende, måltider och transporter. Ett bra exempel på entreprenörernas avgörande roll är exempelvis den norrskensturism, som har utvecklats i norra Sverige under de senaste 15 åren. Se vidare webbyheten [Starka reseanledningar bygger](#)

framgångsrika destinationer från den 18 januari 2019 på Naturturismföretagens webbplats.

2. Sverige behöver likvärdiga villkor för stadens och landsbygdens reseanledningar

En stor del av storstäderna dragningskraft utgörs av ett brett utbud av musik, teater, idrott och annan kultur. Dessa reseanledningar är ofta momsbefriade, eftersom de subventioneras med offentliga medel. Dessutom erbjuder flera av Stockholms museer gratis inträde och finansieras då fullt ut av gemensamma skattemedel. För privata teatrar, konserter och andra evenemang gäller som regel sex procent i kultur moms. Att landsbygdens attraktioner garanteras likvärdiga villkor, som dessa privata aktörer, är nödvändigt för att inte ytterligare spä på de motsättningar som finns mellan stad och land.

3. Naturturismen måste kunna konkurrera på en internationell marknad

I Norge, som står utanför EU, är naturguidningar momsbefriade. I Finland räknas flera viktiga naturbaserade aktiviteter som hundspann som transporter, vilket då innebär tio procent i moms. I norra Sverige, där naturturismens guide- och upplevelseföretag är mest utvecklade och andelen internationella besökare hög, är möjligheten att konkurrera med våra nordiska grannländer avgörande. En återgång till 25 procents moms på naturguidningar, skulle allvarligt försämra Sveriges konkurrens- och attraktionskraft.

4. Låg moms stimulerar nyföretagande och skapar marginaler för att anställa

Verksamheter som måltider och boende kräver ofta tillgång till eget eller lånat kapital. Banker och andra kapitalkällor är sällan villiga att låna pengar till turismsatsningar på landsbygden. En alternativ väg blir då organisk tillväxt inom ett företag, som erbjuder guidade upplevelser och aktiviteter i vår natur. Det finns flera exempel på framgångsrika guideföretag, som byggt upp sin verksamhet utan tillgång till externt kapital. Istället har kunskap om traktens natur och kultur varit en av deras viktigaste framgångsfaktorer. En låg moms sänker därför tröskeln för nyföretagande på landsbygden. I ett senare skede skapas dessutom bättre marginaler, vilket ger möjlighet för expansion, investeringar och anställda. Låg moms bidrar effektivt till de drivkrafter som bidrar till en mer professionell utveckling av svensk naturturism.

5. Höjd moms dämpar däremot tillväxten och orsakar högre arbetslöshet

Enligt Tillväxtverket har svensk turism fördubblat sin omsättning och skapat 45 000 nya årsarbeten sedan millennieskiftet. På den internationella marknaden har framgångarna varit än större. Exportvärdet har ökat från drygt 40 miljarder kronor vid millennieskiftet till över 133 miljarder kronor 2017. En ökning på nästan 230 procent, vilket är långt över snittet för Sveriges övriga export. Den höjning av moms som Moderaterna och Kristdemokraterna föreslår i sin budgetreservation riskerar att allvarligt skada en långvarig positiv trend för svensk besöksnäring. Vi vill poängtera att det inte bara handlar om förlorade arbetstillfällen på landsbygden, utan att en högre moms för landets naturguider bidrar till en försämrad svensk attraktionskraft. Något som slår brett mot hela besöksnäringen.

6. Höjd moms på naturliga reseanledningar riskerar att skapa miljardförluster för Sverige

Sedan millennieskiftet har statens momsintäkter från internationella besökare mer än trefaldigats och närmar sig nu 20 miljarder kronor. Mer exakt: 18 300 miljoner kronor till statskassan under 2017 enligt Tillväxtverket. Momsintäkterna kommer främst från handeln, restauranger, transporter, drivmedel och boende, det vill säga verksamheter som med undantag för gränshandeln sällan är reseanledningar i sig. Utan starka reseanledningar hade merparten av dessa besökare rest någon annanstans.

Höjd moms på guideade upplevelser och aktiviteter i vår natur kommer att hämma svensk attraktionskraft, vilket i bästa fall bara bromsar ökningen av internationella besökare. Men tillsammans med andra negativa faktorer, exempelvis en starkare kronkurs, kan höjningen bidra till att statens momsintäkter faktiskt minskar i absoluta tal. I båda fallen är risken uppenbar att kortsiktiga intäkter på mellan 50 - 100 miljoner i högre momsintäkter från naturturismen på längre sikt resulterar i miljardförluster för statskassan.

7. Momshöjningen ger i bästa fall marginellt ökade skatteintäkter på kort sikt

Finansdepartementets promemoria hänvisar till finansutskottets betänkande 2018/19: FiU1. I betänkandets bilaga 4 *Reservanternas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning 2019* (M, KD) på sidan 172 - 174 framgår att statens momsintäkter förväntas öka med närmare 306 miljoner SEK under det här året. Om den summan enbart beror på höjd moms för landets naturguider under andra halvåret 2019 eller om det finns fler intäktskällor är oklart.

Varken finansdepartementet eller företrädare för Moderaterna kan eller vill svara på hur siffran har räknats fram. Detta är en uppenbar brist i promemorian, som försvårar ett seriöst remissyttrande.

Vi hänvisar därför till vårt förra remissyttrande kring sänkt moms för naturguidningar, där vi utifrån gedigen branschkompetens visade att kostnaden för sänkt moms knappast översteg 100 miljoner SEK för första året. De siffror som används i Moderaternas budgetmotion bedömer vi som verklighetsfrämmande, och partiets företrädare har inte varit villiga att presentera underlag för hur detta belopp i deras budgetreservation har räknats fram.

Vår bedömning är att en höjd moms från den 1 juli 2019 i bästa fall kan ge högre intäkter på 50 miljoner kronor. Det beloppet ska dock justeras för det bortfall av nya guide- och upplevelseföretag som en eventuell momshöjning lär medföra. Hur stora skatteförluster detta innebär är utifrån tillgängligt kunskapsunderlag omöjligt att bedöma.

8. Låg moms tillgängliggör berikande och lärande naturupplevelser för fler

I detta svar har vi främst fokuserat på de affärsmässiga effekterna för de naturbaserade turismföretagen. Givetvis kommer en låg moms i flera fall även innebära en lägre prislapp för resenärerna. För en normalstor familj kan det i många fall röra sig om en sparad tusenlapp eller mer per dag. I en tid då allt fler unga växer upp i urbana miljöer är det av stor vikt att sprida kunskap om biologisk mångfald liksom förmedla grunderna för eget friluftsliv i skog och mark.

9. Låg moms bidrar till säkrare naturupplevelser

Bristande friluftsvana hos en allt större andel av Sverige och Europas befolkning är en växande utmaning ur ett säkerhetsperspektiv. Ökade kostnader för fjällräddningen vittnar bland annat om detta. Turer på långfärdsskridskor, toppturer, grottbesök och skidåkning off-pist är exempel där säkerheten höjs väsentligt med en erfaren guide. En låg moms sänker tröskeln för säkra naturupplevelser och sparar pengar för samhället.

10. Lägre och färre momssatser förenklar för de naturbaserade turismföretagen

Vi hävdar att den sänkta momsen har gjort företagens momshantering något enklare. Naturturismens viktigaste pusselbitar består av transporter, måltider, boende och aktiviteter. För många, men inte alla, innebär förra årets momssänkning att man fick två momssatser att hantera mot tidigare tre. Detta eftersom guidade aktiviteter hamnade på sex procent tillsammans med transporter. Måltider och boende är oförändrat tolv procent. En höjd moms på guidade upplevelser i naturen till 25 procent betyder en återgång till tre momssatser.

11. Vi argumenterade för låg moms redan våren 2017

I övrigt hänvisar vi till vårt tidigare remissyttrande i den här frågan från den 14 april 2017.

Se [Vårt remissvar på sänkt moms](#) på Naturturismföretagens webbplats.

I vårt förra yttrande pekar vi dessutom på att lägre moms på guidade upplevelser bidrar till en mer hållbar konsumtion, kan stimulera ett ökat kvinnligt företagande, behöver kompletteras med ytterligare åtgärder och bör inkludera en översyn av offentligt finansierade guidningar.

Plats och datum

Joakim Hermanson

Naturturismföretagens generalsekretare